

Znaczenie III pakietu kolejowego dla lokalnego transportu zbiorowego na przykładzie aglomeracji warszawskiej

Leszek Ruta, Dyrektor ZTM

Agenda

- ✓ III pakiet kolejowy i jego znaczenie dla lokalnego transportu zbiorowego

- ✓ Transport zbiorowy w aglomeracji warszawskiej

- ✓ Case study: VBB – Związek Komunikacyjny Berlin-Brandenburgia

- ✓ Podsumowanie

III pakiet kolejowy i jego znaczenie dla lokalnego transportu zbiorowego

Akty prawa UE tworzące III pakiet

- ✓ Dyrektywa 2007/58/WE
  - ✓ Dyrektywa 2007/59/WE
  - ✓ **Rozporządzenie (WE) 1370/2007**
  - ✓ Rozporządzenie (WE) 1371/2007
- Z powyższych wspólnotowych aktów prawnych dla lokalnego transportu zbiorowego kluczowe znaczenie ma Rozp. 1370/2007

Rozporządzenie 1370/2007

- ✓ Rozporządzenie określa uwarunkowania regulacji rynku usług transportu zbiorowego (kolejowego i innego) w celu podniesienia jakości lub/i obniżenia cen usług
- ✓ Uwarunkowania te umożliwiają wypłatę rekompensaty dla spółek przewozowych świadczących usługi publiczne
- ✓ Usługi publiczne określone są przez właściwy organ (decyduje o nim prawo krajowe)

Rozporządzenie 1370/2007 c.d.

- ✓ Rozporządzenie ogólnie stawia warunki udzielenia zamówień w drodze przetargu, i jednocześnie określa możliwości zlecenia bez przetargu:
  - ↳ Dla podmiotów wewnętrznych
  - ↳ W przypadku usług kolejowych
  - ↳ Usług o niskiej wartości i doraźnych

Podmiot wewnętrzny wg Rozporządzenia

- ✓ Organ właściwy musi sprawować odpowiednią kontrolę nad tym podmiotem (nieprecyzyjnie określona)
- ✓ Podmiot wewnętrzny nie może startować w przetargach poza obszarem świadczenia usług bezpośrednio zleconych

Usługi kolejowe w Rozporządzeniu

- ✓ W przypadku usług kolejowych, status podmiotu wewnętrznego nie jest wymagany
- ✓ Organ właściwy może zlecać usługi bez przetargu także podmiotowi zewnętrznemu
- ✓ Nie dotyczy to kolei miejskiej, tzn. tramwaju i metra
- ✓ Uprzywilejowana pozycja przewoźników kolejowych!

Rozporządzenie 1370/2007 w kontekście aglomeracji warszawskiej

- ✓ Właściwy organ wg prawa polskiego to obecnie:
  - ↳ Władze m. st. Warszawy dla lokalnego transportu zbiorowego w granicach Warszawy
  - ↳ Władze gmin w aglomeracji warszawskiej dla lokalnego transportu zbiorowego na ich terenie
  - ↳ Władze powiatów dla transportu zbiorowego o znaczeniu powiatowym

Rozporządzenie 1370/2007 w kontekście aglomeracji warszawskiej

- ✓ Właściwy organ wg prawa polskiego to obecnie (c.d.):
  - ↳ Władze Województwa Mazowieckiego dla transportu zbiorowego o znaczeniu wojewódzkim oraz dla regionalnego transportu kolejowego
  - ↳ Ministerstwo Infrastruktury dla transportu zbiorowego o zasięgu międzywojewódzkim (kolejowego i innego)
  - ↳ W aglomeracji warszawskiej daje to razem ok. 50 jednostek!

Planowana ustawa o publicznym transporcie zbiorowym

- ✓ Planowana ustawa ma za zadanie zharmonizować polskie prawo z Rozporządzeniem 1370/2007
- ✓ Ustawa porządkuje wiele spraw związanych z transportem zbiorowym, ale pozostawia np. problem wielości podmiotów
- ✓ Organizatorem transportu zbiorowego może być wiele podmiotów, w zależności od zasięgu terytorialnego usług

Organizator transportu zbiorowego wg. projektu ustawy o ptz

- ✓ W zależności od zasięgu usług, organizatorem jest:
  - ↳ Gmina lub związek międzygminny
  - ↳ Miasto na prawach powiatu
  - ↳ Powiat lub związek powiatów
  - ↳ Województwo
  - ↳ Minister właściwy ds. transportu

Organizator transportu zbiorowego w Warszawie w świetle nowej ustawy

- ✓ Nowa ustawa precyzuje funkcje organizatora i koncentruje je w Warszawie na podstawie porozumień
- ✓ Za usługi o zasięgu regionalnym odpowiada dalej województwo
- ✓ Brak precyzyjnie określonej możliwości zlecenia organizacji transportu zbiorowego podmiotom wyspecjalizowanym

Transport zbiorowy w aglomeracji warszawskiej

Organizacja komunikacji miejskiej w aglomeracji warszawskiej obecnie

- ✓ Model konkurencji regulowanej, z podziałem przewoźników wg trakcji
- ✓ Organizacja zajmuje się wyspecjalizowana jednostka budżetowa m. st. Warszawy: Zarząd Transportu Miejskiego
- ✓ Usługi wykonuje 9 spółek przewozowych, w tym 3 kolejowe
- ✓ ZTM zarządza infrastrukturą przystankową na terenie Warszawy

Transport zbiorowy w aglomeracji warszawskiej w liczbach

- ✓ Ok. 250 linii autobusowych ZTM, z tego
  - ↳ 40 linii podmiejskich dziennych ZTM
- ✓ 30 linii tramwajowych
- ✓ 1 linia metra
- ✓ 8 linii kolejowych
- ✓ 9 przewoźników ma umowę z ZTM
- ✓ 1 przewoźnik prywatny, wyłoniony w przetargu przez gm. Lesznowola, honorujący bilety okresowe ZTM (pilotaż możliwy do rozszerzenia na kolejne gminy)

Problemy aglomeracyjnego transportu zbiorowego

- ✓ Komunikacja aglomeracyjna polega obecnie na 29 bilateralnych porozumieniach Warszawy z okolicznymi gminami oraz na umowach z Kolejami Mazowieckimi i WKD
- ✓ Podstawa prawna: ustawa o samorządzie gminnym, która daje możliwość podpisania porozumień międzygminnych (wcześniej) oraz współdziałania w zakresie wykonywania zadań publicznych (obecnie)

Problemy aglomeracyjnego transportu zbiorowego c.d.

- ✓ Zarówno kwoty dopłat od gmin dla Warszawy, jak i Warszawy dla KM i WKD są wynikiem indywidualnych negocjacji i ustaleń, powtarzanych co roku: system nieefektywny!

Problemy aglomeracyjnego transportu zbiorowego c.d.

- ✓ Codziennie do Warszawy wjeżdża 260 tys. samochodów osobowych oraz 200 tys. pasażerów transportu podmiejskiego
- ✓ Ilość ta w godzinach szczytu przekracza przepustowość dróg i ilość miejsc w pojazdach transportu zbiorowego
- ✓ Jest to wspólny problem Warszawy, aglomeracji i województwa, rzutuje bowiem na możliwości rozwoju całego obszaru metropolitalnego!

Rozwiązanie: wspólna jednostka organizująca transport na całym obszarze

- ✓ Obecnie, granica Warszawy tworzy sztuczną barierę z punktu widzenia organizacji transportu, planowania rozwoju sieci komunikacyjnej, dróg, rozwoju przestrzennego
- ✓ Mieszkańcy nie dostrzegają tych sztucznych granic – mobilność wzrasta, dezurbanizacja postępuje!

Zadania jednostki organizującej transport metropolitalny/regionalny

- ✓ Organizacja rynku usług przewozowych w imieniu organów właściwych: kontraktowanie usług, organizacja przetargów, płatność za usługi, wydawanie zezwoleń
- ✓ Kontrola jakości usług, nakładanie kar i ew. przyznawanie nagród przewoźnikom
- ✓ Emisja, sprzedaż i kontrola biletów, kompletowanie przychodów z biletów i z dotacji od właściwych organów

Zadania jednostki organizującej transport metropolitalny/regionalny c.d.

- ✓ Kształtowanie przyjaznej pasażerom oferty przewozowej, planowanie linii i rozkładów jazdy
- ✓ Rozwój informacji pasażerskiej, z uwzględnieniem nowoczesnych technologii informacyjnych
- ✓ Opracowanie strategicznych planów rozwoju z uwzględnieniem powiązanych strukturalnie obszarów metropolii warszawskiej i ew. całego regionu

Prawne możliwości

- ✓ Należy doprecyzować prawo w zakresie transportu pasażerskiego, w celu umożliwienia wdrożenia rozwiązań o których mowa powyżej
- ✓ Należy znieść sztuczne bariery w traktowaniu komunikacji kolejowej i miejskiej (np. ulgi) – istotnie utrudniają integrację tych trakcji

Case study: VBB – Związek Komunikacyjny Berlin- Brandenburgia

Związek Komunikacyjny Berlin-Brandenburgia (VBB)

- ✓ VBB został powołany w roku 1998 jako wspólna sp. z o.o., założona przez landy Berlin (33,3% udziałów), Brandenburgia (33,3%) i przez miasta oraz powiaty położone na terenie Brandenburgii (razem 18 jednostek, 33,3% udziałów)
- ✓ VBB w imieniu właścicieli udziela zamówienia i kontroluje usługi transportu zbiorowego (pełna gama usług)
- ✓ 41 przewoźników w VBB o różnym charakterze (miejski, podmiejski, regionalny)

Związek Komunikacyjny Berlin- Brandenburgia (VBB) c.d.

- ✓ Pełna integracja taryfowa na całym obszarze VBB
- ✓ Pełna integracja informacji pasażerskiej – numeracja i schematy linii, mapki, inne elementy
- ✓ Integracja funkcjonalna: dogodne przesiadki, zintegrowane rozkłady jazdy

Konkurencja w VBB

- ✓ Monopol na usługi przewozowe w Berlinie:
  - ↳ BVG – własny przewoźnik landu Berlin
  - ↳ S-Bahn – spółka-córka koncernu DB, ostatnio stałe problemy taborowe, VBB planuje przetarg
- ✓ Konkurencja w regionalnych przewozach kolejowych: mniejsze i większe przetargi na usługi przewozowe od 1996

Wielkie przetargi na usługi regionalnych przewozów kolejowych w 2008/2009

- ✓ VBB zorganizował przetargi na 70% kolejowych usług przewozowych od 1996 roku do dziś
- ✓ Podział rynku na obszarze VBB:
  - ↳ 65% DB
  - ↳ 28% ODEG
  - ↳ 7% inni (Veolia, Arriva)
- ✓ Planuje się rozpisanie 100% usług w drodze przetargu (umowy na 10 lat, co roku przetarg na 10% usług)

Podsumowanie

Korzyści pasażerów z integracji komunikacji miejskiej z koleją

- ✓ Zintegrowany rozkład jazdy i układ linii (skomunikowane przesiadki, linie dowozowe do kolei)
- ✓ Jednolita informacja pasażerska
- ✓ Jednolita taryfa
- ✓ Zintegrowane węzły przesiadkowe (dogodna przesiadka, P+R, Punkt Obsługi Pasażerów)
- ✓ Przyjazne dla turystów i gości

Cele integracji transportu zbiorowego

- ✓ Ułatwienie przejazdu mieszkańcom aglomeracji warszawskiej i turystom
- ✓ Zwiększenie konkurencyjności transportu zbiorowego wobec jazdy samochodem
- ✓ Korzysci: **sprawna komunikacja przyciąga nowych mieszkańców i ułatwia życie obecnym**
- ✓ Atrakcyjna komunikacja zniechęca do jazdy samochodem → mniejsza kongestia, lepsze warunki życia

Dziękuję za uwagę.

ZARZĄD TRANSPORTU MIEJSKIEGO

Leszek Ruta
Dyrektor ZTM Warszawa
00-099 Warszawa
Ul. Senatorska 37
Tel.: (22) 827-06-64
Fax: (22) 827-25-52
l.ruta@ztm.waw.pl